

Z

VON

Leto III. List 10.

NA DUNAJI 15. MAJA 1877.

Z

ZVONČEKU.

Zvonček moj nežni, oj zvonček moj snežni,

Kaj mi ob snegu kopnečem sloniš?

Reci: pokopu-li zimi nadležni,

Ali nastopu pomladi zvoniš?

Troje svetišče je nizko, ubogo,

Kvišku, moj zvonče, iz tálovih tal!

Mnogo krasnejšo bom dal ti nalogo,

Lepše zvonišče ti bodem izbrál.

Pojdi, na persi se devi nasloni,

Sneg je v teh persih in tí si snežán.

Ondi o serčni pomladi ji zvoní,

Cvet ji življenja izvabi na dan.

Gorislav. = X

LASTOVKAM.

Lástovke, oj Bog vas sprimi,

Ko po dolgi, ostri zimi

Priletele ste nazaj

V mirni naš planinski raj!

Ve pomladi ste znanilke,

Dobre sreče ste nosilke,

Kjer si dom postavite,

Blagor tja pripravite!

Gostoljuben strop je moj:

Svoja gnezda nanj pripníte,

Tù valite, tù gojite

Srečonosni zárod svoj.

Skerbno jaz vam branil bom

Nežni rod in mali dom;

Nikdo vas se nedotakne

In mladičev vam nikdó

Z róko kruto ne izmakne,

Čuval jaz jih bom zvestó! —

A zastonj je vés moj klic,

Ne privabi srečnih tic.

Razkropí se vse kerdelo

Čez prijazno gorsko selo;

Razdelí se v páre tróp,

Slednji par izbere stróp,

Kjer obesi mehko gnezdo;

Prazen je le moj edin,

Ker nesreče jaz sem sin,

Rojen pod nezgodno zvezdo.

X.

V PRAŽDANIH.

Spisala Lujiza Pesjakova.

Menda ga ni mesta na sveti, ki bi se popotniku hitreje priljubilo, kjer bi rajši razpel šator, nego li v polabski Florenciji. Narava in umetelnost sta ji bili posebno radodarni, in kjer se tá dvojica druží, kjer ima serce in um toliko zabave, tam je človeku dobro bivati.

Ljubi čitatelj, izpremljaj me po izprehodu, pojdi z menoj na „Brühl-ovo teraso“! — Ozri se zdaj na levo! Ali to, kar se pred tvojimi očmi razprostira, ni prava stolica sama? Kje si videl ponosnejših poslópíj, kje imenitnejših znamenj, opominjajočih nas dušnih vitezov? Kje zelené lepši drevoredi, kje se igrajo čistejši vodometi na zelenejših grivah? Kakó krasno je že to, kar nama je najbliže: dvorno gledališče, katoliška čestitljiva cerkev, kraljev grad in tam na óni stráni slovečega pregradja, blagajnice tolicege nesmertnega zaklada, kakó čudovito lepo se tam vzdigujeta ponosita stolpa Sofiji-nega svetišča! Gledaj v terasnem podkrilju dolzega krasnega mostú, ki derži iz starega v lepo a menj zanimivo novo mesto. Kakó vse na njem sem ter tja mergolf! In Laba, mogočna Laba, ali si že gledal veličastnejše reke? Mirno in ponosno podí valove, na katerih se zibljó nebrojni čolníci, voljno se ogibáje parobrodov, ki gori in doli hlapé. Pozdravi cvetoče holme, nasproti ležeče, ki takó prijazno vabijo! Ozri se malo bolj na desno v sèli Loschwitz in Blasewitz! Svetlo in lično se prikazujeti izpred senčnate šume, kjer sta se nekedaj šetala prijatelja Schiller in Körner. Dalje in dalje naj ti plava okó tja, kjer ti „saška Švica“ odkriva čudesa, in móli, ako moreš! A tega ni moči! Očarovan klikneš: „Božji svet, kakó si neizrečeno lep!“ In tudi tod je v nekedanjih časih hodil tvoj rodni brat, — tudi ta zemlja je bila slovanska.

Verniva se v staro mesto, idiva mimo vseh poslópíj spomenikov, sezidanih v najčistejšem zlogu: od blizo si oglediva ónih zastarélih, a vendar nepopisno prijaznih hiš s tini, pavlačami in stermimi strehami, ter pristati nama bode, da tak pogled očesu boije deje, nego li versta enoličnih stavb, podobnih kosarnam, a ne družnim stanovanjem! Pa zunaj mesta! Zaselje poleg zaselja, drugo lepše od družega, vsako sredi verta, ograjeno z omrežjem. Kakó je snažno vse: kakó so trudoljubivo obdelane gradíce in s peskom posute steze! Okolo visokih óken plavajo snežnobebe zavése, ter na vsacem cvetó rastline. Zimzelenove vejice veselo plezajo po zidovji do strehe, od koder se razpenjajo nazaj, gledajoč skozi okna v lepih sob svetle prostore.

Obhodila sva „véliki vert“, draždanski „Prater“, ondi petje in godbo poslušala, in tisoč prijaznih obrazov se nama je nasmíhalo; a zdaj, ljubi moj prijatelj, védem te v pregradje, v svetišče umetelnosti, v draždansko galerijo. Znaj, samo Louverskej se ona odmakne, drugi na sveti ne. Ali ti ne utríplje serce, da ti je videti

dano to lepoto? Ali ne stermiš o večnih zakladih, ki so tukaj nakopičeni? — O, gledaj in gledaj! Nasititi se ne moreš nikedar: a vsako stopinjo se bodeš z nova ponižno uklanjal človeškemu duhu! In zdaj, ko si razvnet in misliš, da si najvišje užil, kar je očesu uživati moči, zdaj ti pokažem pot v zadnji prostorček na severnem konci galerije, vratno prologo vzdignem, beseda ti umira na ustnih, pri Sikstini si! — Temu pogledu se ne moreš utergati. Gledal bi neprestano divno-sladkih oči, ki se obračajo za teboj, kamor se pomakneš, in ti mir v dušo sijejo. Tej podobi enakega ne najdeš nikjer, če tudi prehodiš vso zemljo. Toliko nebeške krasote v tej prosti zemeljski obliki! Toliko vzvišenosti v toliki ponižnosti! Vzor device in ob enom vzor matere! Blizo te bogorodice gine svet; dokler jo ogledujemo, tam smo, kjer ona biva — v nebesih! In otrok na sladkem nje naročaji? Kaj bi dejala o njem? — Njeno dete je!

Kam sem zašla? Dogodek svojega življenja, ki se mi je neugasno vtisnil v spomin, hotela sem povedati, a popisovala sem Draždane in poskušala se slabo človeško besedo predočiti nadzemsko lepoto. Oprôsti, ljubi čitatelj, oprôsti posebno ti, kateremu so te verste prvemu odmenjene, ti, ki si sam že bival v krasni stolci na Labi, ter z umeteljskim očesom lepoto premišljal, in v kateri koli obliki se ti je podajala, bolj jo razumel, nego li prosta žena. Zatorej vernimo se k začetku. Leta 1854. sem potovala po Nemški in užila v Draždanih zlate, nepozabljene dni. Poletje in življenje sta eveli, a jaz, mlada, srečna, mehka vsacemu vtisu, naslajála sem se čarobnosti od narave in umetelnosti. Kakó bi ne bila tudi šla v dvorno gledališče! 19. junija so igrali Weberjev „Freischütz“. Sloveča La Grua je pela Agato. Često poprej sem poslušala to opero; vendar mi je zdaj bilo, kakor bi mi prvič zazvonila na uho. Zdaj še le sem razumela nje skrivnostno čarobo; zdaj mi je bila jasna instrumentov govorica: v njej je vonjal in šumel gozd, v njej je tožil slavec v mirni tihotni noči! Kakó sladko-domače je véjalo iz lovčeve hiše, kakó čudovito-lepo je tamkaj zvenéla visoka pesem ljubezni! A groza me je bilo, kader se je svetla podoba izpremenila v mrak, nevihta razsajala in v voléji duplíni divjala bésovska sila. Weberjev „Freischütz“, ta nesmertna, gozdna pésem je oživila v meni vso romantično poezijo. In kakó so je igralo! Kje bi vzela besed, popisujoča Agato? — La Grua je tedaj bila na verhunci svoje slave; Evropa in Amerika sta se jej čudili. Zatorej ne žugnem o doveršenosti nje petja, ne o nje igranji: reči mi je samo to, da sem časi sama sebe vprašala, ali bedim, ali me varajo mamljive sanje? Ne — vse res je bilo. Tam je stala óna lepa, blede, černooka pevka, hči španskega naroda, vzdihujoča tožbo ljubezni, hrepeneča po svojem Maksu, trepetajoča o njem. Vmes je goréče molila, da se ji nebesa niso mogla ustavljati. Zdaj je stópila k oknu, nebo se je razvédrilo, iz temnega smerečja se je nekedó bližal, a ona je z ruto maháje zavpila: „on gré! on gré!“ in to s takim ognjem, ter se je potem s tako sveto hvaležnostjo k Bogu obrnila, da je malo ne čustvo za-

dušilo mene poslušalko, in so mi persi hotele počiti. Plosk in vrisk je germel po gledališči, venci lavorovi so obsipali umételjnico. Vsaka žilica v meni je trepetala, gorke solze so mi tekle po licih, in v tem hipu se mi je prvič rodila vroča želja: „da bi tudi moje dete kedaj takó pelo, moje dete kedaj takó pelo, moje dete, katero se v daljnem dómu ziblje na zvestem naročaji predrage babice. Presrečna bi jaz bila!“

Vso noč nisem zatisnila oči: čudoviti glasovi so mi neprestano zvenéli po ušesih, serce je bilo polno hrepenéih željá. A ko me je pod jutro spanje premóglo, klečala sem v sanjah pred divno Sikstino, ter okolo nje so pele Weberjeve melodije in iz daleč se mi je nasmihalo sladko, sladko moje dete, okrogli ročici k meni stezáje.

Osemnajst let pozneje sem bila zopet v Draždanih! — Krasno je bilo mesto, kakor prej. Ponosno so se vzdigovala njega poslopja in znamenja, prelepe cerkve so zopet v nebo kazale; a drevoredi niso zeleneli, vodometi se niso igrali. Z veličastnim tokom se je valila mogočna Laba, čolníci so plavali, parobrodi po njej hlapéli; a nje bregovi so bili veli: pozna jesen je sivim ovojem pregrinjala zemljo. Prvi moj pot je bil k Rafaelovi bogorodici; nebeška podoba me je z nova očarovala; a veseliti se je nisem mogla, kakor nekedaj: tesno, neizrečeno tesno mi je bilo ob serci!

Često sem zahajala v dvorno gledališče, in 5. decembra se je igral zopet — Weberjev „Freischütz“. Mlada, neznana pevka je prvič stopila pred svet; bila je za Agato. Pervo dejanje je bilo zaveršeno, drugo se je hotelo začeti. Sedela nisem zdaj v parketu mej poslušalci, slonela sem na odru za kulisami. Neskerbna se zdaj nisem radovála prekrasne godbe, nego silnih čutil nevihta je bila razburjena v meni. Strah in nádeja me je bilo; časi me je hotelo veselje osvojiti; a naglo ga je premoglo nepopisno gorjé. Prost delavec, mendá tist, ki mu je bilo vzdigovati zavéso, vidéč, da se jedva po konci deržim, odvéde me do svoje leséne klopčice za prvo kulisno in prijazno reče: „sédite, gospá!“ Tihoma pristavi: „lepše Agate še nikedar nisem videl!“ Pošteni mož mi je hotel up vstrómiti.

Kakó blizo sem zdaj bila Agate! Malo korakov od mene je na odru pripravljena sedéla pri mizici. Z rokama bi jo bila léhko dosegla, a zdelo se mi je, da je že doseči ne morem. Lepa je bila! Lepa, kakor rožno evetje, kader se v pomladnjem svitu zbuja. Mirno, brez strahú je gledalo nje krotko, čudovito okó, in divno veselje, sladek up je ožárjal milo obličje. O Bog moj! — zdaj kapelnik dáje znamenje, zvonček zapoje, debele vervi poleg mene zagiibljejo, zavesa vstaje — vse tiho po gledališči. Godba udari in z njo vred zapoje prekrasen, krepek glas, kateri potresne vso mojo dušo! Pa sedaj nisem ničesar videla in čula: mračilo se je pred menoj, ter kakor od daleč so k meni zvenéli glasovi. Moliti sem hotela, a misli sem zaman zbiralá; samo trepetala in jokala sem; takó je vse kipélo po meni, da sem hotela umreti. V gosto meglo je zavita klečala tam Agata in svojo molitev pela takó milo, takó otročje-pobožno, da je

hvaleče vsklikávanje po gledališči zatapljalo petje. Nekaj laže sem jela dihati. Zdaj stopi k oknu, mahne z ruto, zavriska: „On gre! on gre!“ in zmagovito veselje, iskrena hvaležnost se ji uterga iz persi. Plosk zagermi in kitica mladih rož pade pred pevko. Težek kamen se mi je odvalil od sereca; Boga sem zahvalila tudi jaz, a — presrečna nisem bila! — Serce, tí čudna uganjka! Kakó željno si čakalo tega trenutja, kakó se ga veselilo: a kakšen strah te je imel, kader se je bližalo, kar dalje, tem bolj; kakó si kervavélo, ko že niti izbége ní bilo! Ali se mi ní izpolnila vroča želja, ki se je takó čudovito dotikala tudi mojega otroka? Izpolnila, po naključji; — a ne, po naključji ne, — višja oblast je nad nami. Izpolnila se mi je ravno na onem mestu, kjer se je prvič oglašala, Weberjeva Agata mi jo je bila odehnila in za Agato je bila moja hči prvič v svojem zvanji. Ali nisem bila osodi hvaležnosti dolžna? Ali mi niso druge matere zavidale? Ní-li bilo moje dete izbrano izmej drugih? Dà, dà, — a pot, na katerem so poprej samó cvetice vonjale, samó lavor zelenèl, hipoma se mi je zdel ves ternov, ves opasen! Ljubezni, materine ljubezni je bilo groza žertve, najdražje svoje blago ostaviti za vselej tujim rokam, če tudi rokam divne umételnosti!

Teret se je zdaj pel in ponavljalo se ploskanje. Agata se je bila dolžna z nova pokazati; a jaz, jaz bi jo bila najrajša skrila vneti množici, najrajša pobegnila z njo v tihotno domovino.

Zadnji krat je pala zavésa. Agata prihití k meni, na tla se verže pred leséno klopčico, pokloni mi kitico rož in me začne objemati z obema rokama. Krasnejša je bila, nego li kedaj poprej. Navdušeno so ji plamenéle oči; radost je povelíčavala nje lepoto. „Presrečna sem, da živim“, vsklikne: „zdaj vem, kakó je v nebesih! Ní-li prav, da se nisem hotela odreči umételnosti? Kaj so vsi zémeljski zakladi proti njej? — Mati, predraga moja! kakó te ljubim! Samo o tebi sem mislila, ko me je pohvala povzdigovala. Kaj ne, da se tudi tí veselíš? Kaj ne, da se od same radosti jokaš, in si tudi tí srečna?“ — „Kakó bi ne bila srečna? Nísi li tí moja hči?“ — „Ali še pomniš, mati, kader sem bila dekletce malo, malo, tebi do kolén, tvoja Lénička, ter sem vedno rékala, da me je Bog samo za petje ustvaril?“

Čudo pač ní, da sem videla edino svojo hčer, v njeni sreči do malega pozabila sama sebe, ter da nisem zapazila raznih ljudi, ki se jih je bilo nabralo okolo naju. Na odru je bilo vse živo: peveci, pevke in godeci iz orkestra so hoteli čestitati mladi pevki; a molčali so, ter očarani gledali nje čisto veselje, nje otročjo ljubezen. Intendant grof Platen, netják slavnega pesnika, nama se je približal in prijazne besede govoril, čudèč se izverstnemu talentu. Pervi kapelnik, imeniti Julij Rietz, tudi jo je živo pohvalil, peveci in pevke so novi tovarišici prijateljsko roko stiskali, vsi prerokujóč najsijajnejšo bodočnost. A tam za njimi je stal prosti delavec, prijazno se mi nasmiháje, in kar si je oterl z očesa, svetilo se je lepše, nego li vsi dragi kameni.

Odvézli svi se iz gledališča, in svoje stanovanje našli razvečeno,

s eveticami olepšano. Takó je naju bila prehitála domača gospodinja, katera ní mogla prehvaliti ljubeznjive Agate, in je neprestano pripovedovala, kaj je v gledališči rekel ta in ta, in kakó je nova pevka vsem po godi. Po naključji — zdaj utegne ta beseda biti prava — živa ženica redkih, belkastih kodereev in bledega obrazka je bila Adelajda Müllerjeva, vnuka Friderika Kinda, njega, ki je „Freischützu“ libreto spisal. Naj mimo gredé tudi povém, da sem po nje prijaznosti videla Weberjev klavir, ubog, star spinét, pri katerem so bile zložene harmonije, ki ostanó lepe in mlade, dokler bode solnea in meseca. Urednik „draždanske Presse“ je zdaj njegov gospodar.

Da si je nama uljudnost dobro déla v tujini, vendar sem se oddehnila, ko svi naposled ostali sami. Utrujena sem hrepenela po edini samoti. Tudi to noč nísem zopet mogla zaspati. Na zvoniku Sofijine cerkve je že polnoči odbilo, a še sem pri oknu slonela. Mesec je svetil in tišino časi prekínil merzli sever, ki je pripogibal starega drevoreda veje. Kakor v sanjah so mimo mene šle dogodbe denašnjega večera. Neizrečeno dolgo se mi je zdelo od 6. ure do polnoči; a koliko sem prečutila mej tem časom! Naposled sem okó vperla na južno stran, vedóč, da tam biva, kar imam še ljubega na zemlji, ter da od ondód ljubeče misli in želje tudi k meni hité.

BOJ OTAKARJA II. Z RUDOLFOM I.

Spisal Fr. Šuklje.

(Dalje.)

To pa mu je bilo tem ljubše, ker je prvi kralj iz habsburške dinastije vedno mislil na povzdigo svoje rodbine, ter v ta namen mnogokrat rabil svojo kraljevo čast in deržavnopravne oblike samo za rodbinske koristi. Zato so se mu pa primérne zdele one bogate dežele, katere je bil Otakar s tolikim trudom svoji deržavi pridobil, in tedaj je Rudolf takoj sklenil, odvzeti mu jih z deržavno pomočjo, ter dati v last habsburški rodbini. Jasno je pokazal Rudolf svoje namere s tem, da je zveze sklepal in na boj se pripravljal mnogo preje, nego se je začela pravda zoper Otakarja. Tedaj je pa tudi Otakar dobro vedel, da mu gré za trud vsega svojega življenja in nikakor ga ní bila volja, brez kervavega boja popustiti te prostorne pokrajine smelemu nasprotniku!

Ali že naglo končana vojska l. 1276. je prepričala Otakarja, da je naletel na izredno nevarnega sovražnika. Rudolfov zaveznik, grof Mainhart tirolski, se je polastil Koroškega; brat njegov, Albert goriški, je osvojil Kranjsko. Na Stirskem so se uperli plemenitniki, ter pregnali češke posadke. Vendar ní obupaval Otakar: ker mu je Avstrijo

branil njegov prijatelj Henrik, vojvoda nizobavarski, čakal je Rudolfa na Češkem, ter nameraval uničiti nemško vojsko takó, kakor se je bilo že mnogim nemškim vojskam zgodilo, ko so prederzno napadale naravno terdnjavo češko. Ali Rudolf, pridobivši na tihem omahljivega in nezvestega Henrika, obljubivši mu gornjo Avstrijo, prime Otakarja od druge strani, vdari na Avstrijsko, kamor mu je bila pot sedaj odperta, ter kmalo obleže mesto dunajsko, zvesto udano češkemu kralju. Kar je mogel, hitel je sedaj Otakar, da otme avstrijska posestva, ter ustavi napredujočega Rudolfa. Z utrujeno, opešano vojsko prihiti na bregovje Dunava, ali v tem hipu počí ustaja tudi na Češkem in mogočne plemenite rodbine Riesenburgov in slavnih Vitkovcev, ter več drugih plemenitnikov zatajivši ljubezen in zvestobo do domovine in do kralja, stopijo na stran Otakarjevih nasprotnikov. Povsod obdan od gerde izdaje, bil je Otakar prisiljen, neugoden mir skleniti. Dné 21. novembra 1276. odpové se oblasti nad Avstrijo, Stirsko, Kranjsko in Koroško, odpové se gospodarstvu nad Hebem in Pordenono, prizna Rudolfa za nemškega kralja, prejme iz njegovih rok Češko in Moravsko kot državne fevde, ter privoli v to, da se Vaclav, češki kraljevič, in Kunigunda v zakon izročita Rudolfovima otrokoma Guti in Hartmanu. Že 26. novembra se je pokoril mogočni Otakar osebno v Rudolfovem šatoru pred veličastjo nemškega kraljestva!

Mnogo so ugibali zgodovinarji, kedó je bil pač kriv, da je že l. 1278., tedaj komaj dve leti po sklenenem miru, zopet razsajal bojni vihar po dunavskih bregovih. Nekateri, kakor Kopp (*gesch. der eidgenössischen bünde*, I. 228 in dalje) in Lorenz (l. c. II. 202 in d.) pravijo, da je bila krivda Otakarjeva, ter da je le ta boj takó rekoč „iz terte izvil“: drugi, kakor Palacky, pa češkega vladarja branijo, češ, da je bil od Rudolfa prisiljen z nova poskušati omahljivo bojno srečo. Dokaj besedovanja o zgodovinsko in psihologično čisto jasni stvari. Istina je sicer, da je bil Rudolf po vsem nepripravljen, ko se je boj ponovil med tem, ko je Otakar več mesecev že se pripravljal na osodepolno bojevanje, ter na skrivnem povsod zaveznikov iskal; ali z druge strani se ne dá prezirati, da je Rudolf, kar je mogel, porabil svojo prvo zmago, ter nezadovoljen z uspehi l. 1276. v dopolnilnih pogodbah od 6. maja in 12. sept. 1277. vedno več zahteval in nova bremena nakladal premaganemu nasprotniku. Silil je kraljestvo češko nazaj v državnoopravne razmere, neveljavne že od l. 1212. in braneč one izdajalce, češke plemenitnike, segal je v suverenstvo češke krone, ter pretil uničiti bistvene pogoje njenega obstoja. Ako je tedaj Otakar, videč, da miroljubnost ničesa ne koristi, zopet potegnil meč, ter protivnika z nova pozval na boj, storil je samo to, kar je od njega zahtevala dolžnost do naroda in spomin slavnih pradedov! Potem pa — ní ga v nesreči hujšega čutila, nego misel nekedanje velikosti! Da si ravno premagan po izdaji svojih prijateljev in služabnikov, ter po neugodnosti razmer, vendar ní bil pozabil Otakar, da je bil nekedaj najmogočnejši vladar kerščanski. Zastonj se je trudil, filozofično zaničevati premenljivo in nestanovitno

srečo *) — bila je slednjič slavohlepnost in čestiljubnost močnejša, nego slabotna filozofska tolažila. Otakar je bil junak — in junaku gre boriti se z nemilo osodo, ne pa udati se ji brez boja, brez upora. sè samostansko resignacijo!

Izveden opazovalec političnih prememb, sprevidel je Otakar kmalu, da je tudi Rudolfovo stanje postajalo bolj in bolj neugodno. Novi papež Nikolaj III. ni mu bil prijatelj, nemški knezi so ga zapuščali, nekaj ker jih je jezila sreča njegová, nekaj ker je preveč skerbel, da bi obogatil svojo rodbino, in prebivalci Otakarju odvzetih dežel, zdihaajoči pod bremenom prevelikih davkov, želeli so si zopet staro vlado in starega gospodarja. Izverstno je znal porabiti Otakar predružačene razmere. Večino nemških knezov si je pridobil vsaj v toliko, da so v pretečem boji ostali mirni opazovalci; nekatere, n. pr. Henrika bavarskega, je izvabil popolnem na svojo stran, ter prejel od njega dejanjsko podporo. Najtehtnejši argument pri tej spremembi so bili gotovo sè zlatnino in srebernino težko obloženi vozovi, o katerih nam letopisci pripovedujejo, da so jih iz Češkega na Bavarsko vozili. Sorodni mejni grofje braniborski in vojvode sileški so postali Otakarjevi zavezniki in mnogo turinških in mišenskih vitezov je stopilo v češko vojsko, pridobit si bojne slave in materialnega dobička. Najbolj zanimljiva pa je prošnja Otakarjeva do poljskih vladarjev, kajti v njej naglašá češki kralj skupno narodnost in skupni jezik, ter povdarja potrebo, složno v bran se staviti rastoči nemški sili in pretečemu ponemčevanju!

Úpor, katerega so prezgodaj napravili Otakarjevi priverženci na Dunaji in v severni Avstriji, razjasnil je brezskerbnemu Rudolfu nevarno stanje. Takoj je izkušal zbirati svojo vojsko; vendar sta mu zdatno pomoč privéla le grof Mainhart tirolski in nadvladika solnograški, od vseh drugih nemških knezov pa sta mu prihitela edina grajski knez (burggraf) Friderik Hohencolerski in Henrik, vladika bazelski. Na srečo mu je ogerski kralj Ladislav, serdit nasprotnik češkega kralja in češkega imena na pomoč poslal dobro oboroženo vojsko, katero zgodovinarji različno cenijo, od 15.000 do 56.000 mož.

M. 27. junija 1278. se je poslovil Otakar od žene in otrok, ter zapustil zlato Prago; kakor da bi ljudstvo slutilo, da ne bode nikedar več videlo preljubljenega vladarja, spremilo ga je v procesiji, na čelu duhovščina, iz mesta, voščilo mu srečno pot, ter glasno plakalo. V Bernu se je zbirala vojska; potem je avgusta meseca Otakar avstrijsko mejo prestopil in z glavno vojsko po moravski ravnini se pomikal. med tem ko je druga četa proti Kremsu krenila. Že 24. avgusta sta si stala sovražna vladarja takó blizo, da od ene vojske do druge ni bilo več nego ena milja. 25. avg. ste zavzeli obe vojski pri Dürnkrtu na moravskem polji bojne pozicije.

*) Kar dokazuje Otakarjevo pismo kraljici Kunigundi navedeno pri Palackem, II. 1. 251; primeri sicer Lorenz, II. Da bi kraljica bila dražila svojega soproga, je popolnem izmišljena pravljica.

Ozrmo se sedaj nekoliko na osebnost znamenitih borilcev Rudolfa in Otakarja v prevažnem trenutku, ko sta nameravala rešiti vprašanje, ali bode za naprej nemški ali slovanski upliv vladal po prostornih deželah med Dunavom in jadranskim morjem, katere ločijo zapadno in vzhodno življenje. Priznavati moramo, da sta po izverstnih svojih lastnostih oba borilca vredna bila, gospodariti velikim državam. Rudolf je imel takrat 60 let. Bil je mož previsoke rasti (meril je blizo sedem čevljev), suh in koščen; malo plavih las mu je pokrivalo teme, nos mu je bil orlovski, pogled oster, obrazni potezi fini. Prijazen in šaljiv v pogovoru, prost v svojem vedenju, trezen in zmeren (nosil je dostikrat celo zakerpano obleko) utisnil se je takó spominu svojega naroda, da se je veliko število pravljic o njem ohránilo. Da je bil izboren vojak, to pričati zlasti njegoví vojski zoper Otakarja: bil je pa tudi izreden diplomat, praktičen mož, realist brez vsakih domišljij, ogibal se je skerbno visokosegajočih namer prejšnjih cesarjev, posebno Hohenstaufov, ter je v prvi versti za svojo rodbino skerbel.

Češki Otakar pa je štel tedaj okolo 48 let; popisujejo ga nam kot moža bolj majhne pa krepke rasti, černikastega obraza in posebno močnih širokih persi. Osebnost hraber v boji, da mu ní bilo enakega, pobožen, da si ravno po srednjeveški šegi, omikan v vedenju in veselega serca, izboren govornik in odličén državnik, bil je izgled viteškega življenja, kralj od nog do glave, zatiranim in ubogim zavetje, prevzetnim in nesramnim strah! (Konec prih.)

SPOZNAVJE.

Preteklo krasno noč
Pa sem se, strasti vroč,
Preljubi iznevétil.
In ko zoril je dan,
Domóv sem ves skesan
To belo cesto méril.

Na plesu tám sem bil
In v kolu sem vertil
Oh mlado, blede ženo;
In silnih strasti vnet
Pozabil sem ves svet,
In ljubo zaročeno.

Kaj mar mi je biló,
Da so si na uhó
Ljudje to šepetali? —
Da bodo to novost,
Kakor psi gladni kost,
Po mestecu glodali?

Kaj bijó mi je mar?
Pogledov njenih žar
Me skranjo je pogubil:
Prišel sem jo čez pas,
Zatajil jej v obraz,
Da drugo kdaj sem ljubil...

Pa ko zoril je dan,
Sem truden in skesan
Domov se samec vračal:
In pekla na vso moč
Me vest je, da sem noč
Sè svojo srečo plačal.

Baptista.

VALOVI ŽIVLJENJA.

Noveleta, spisal Emil Leon.

(Dalje.)

III.

Jesenski piš je bril čez resje dolgočasne pustinje. Tudi v mojem sercu je bila jesen in oster sever neizrečene nezadovoljnosti je razsajal po njem. Lagal sem, moral sem lagati! Časopisi so prinašali prezanimljivo novost, da se je signore Battista od kraljeve opere zaročil z lepo in krasno primadono, *signorino Lujizo*. Med prijatelji pa smo pili šampanjca, ter si v najsvitlejšem blesku slikali prihodnjost. Jaz pa sem moral lagati in kričati z njimi.

Ali odtegnil sem se temu hrupu in prišel na pustinjo, da mi je jesenski piš hladil vroče čelo. Tudi danes je prijezdila čez raván na svojem belem konji in za njo se je vila dolga obleka. Na obrazu pa sem ji bral očitajočo žalost.

„Danes pa res ne vem, čemu ste prišli“, dejala je jezno, in drobna, rudeča, prijazna pičica se ji je naredila na čelu, „jaz nočem prav ničesar več z vami govoriti. Govorite s tisto prekrasno in prenebeško svojo Lujizo“.

Serdito je vdarila z bičem po konji in v diru se odpodila čez plan. Neizrečena strast pa se je polastila moje duše in za njo sem dirjal, takó da se je konj komaj dotikal mehkih tal. Ali nisem je mogel doseči, naposled se mi je skrila v bukovi gošči, katera je rasla okrog kraljevega gradiča.

Kmalo sem bil tudi jaz ondi. V duhu pa sem prisezal tedaj vse mogoče prisege, da mora moja postati ta stvar! In pozabljena je bila Lujiza, pozabljen ves svet. Po tleh so ležale odsekane veje, gosto nastlane. Živinče pod mano je obstalo in ní hotelo dalje. Stopil sem sè sedla in za uzdo sem peljal konja čez goščo. Oblil si je bil široke persi s penami in na vse moči je sopel. Jesensko listje in druga suhljad je šumela pod mojimi koraki. Ali v meni so bile razburjene vse moči in valovi serca so me preobdali. Naprej in le naprej sem hitel, dokler nisem dospel do nje.

In med drevesi je stala in na licih ji je še evela rudečica burnega jezdenja. Z roko si je deržala dolgo obleko. Konja svojega pa je bila privezala nekje za vejo.

Prišel sem do nje. Vprašala je ponosno:

„In kaj sedaj?“

„Jaz te ljubim“, odgovoril sem burno, „in tudi tí me moraš ljubiti!“

„Moram?!“

In ko sem jo hotel siloma okleniti sè svojimi rokami, sunila me je močno od sebe, povzdignila bič — in goreč vdarec me je spekel na lieu. Razkačen sem planil k nji in serd me je napolnil.

„Stvar slabotna!“ zakričal sem, iztergal ji bič iz nezmožne roke, pritiskal jo k sebi in se strastjo poljubaval njeno vročo glavico.

„Jaz te vendar ljubim“, zdihoval sem, „in če me pokončaš in stareš v prah, jaz te bom vendar ljubil!“

Mordà me je takrat v resnici ljubila, mordà me je iz vsmiljenja ljubila, mordà je imela še nekaj večno ženskega v svoji popačeni duši, kar ji je omečilo serce do mene tedaj! Radovoljno je slonela na mojih persih, ter obernila obraz proti meni, obraz, iz katerega mi je zasijala preprijazna pomlad ljubezni. Roko pa mi je pritisnila k licu, kjer me je še pekel njeni vdarec in šepetala je:

„Jaz te tudi ljubim!“

In potem je še pristavila:

„Čemu pa si tudi ljubil signorino Lujízo?“

* * *

Jesenski piš je majal veje visoko nad nama. Rumeno listje je padalo z njih in časi je zastokalo kakó deblo in sapa je zatulila.

„Čemu pa tudi ljubiš signorino Lujízo?“

In živo je nadaljevala:

„Poglej, nisem ti govorila resnice! Pred šest tisoč leti te nisem poznala še in tedaj ni bilo ne tebe, ne mene. Tudi nisem vila tega kraja, ampak le priprosta hči pustega kraljevega intendanta, stanujočega tu za gozdičem v kraljevem gradu. In primadona Lujiza je več ko sem jaz in ima takó lepe črne oči — in ti jo ljubiš!“

„Jaz je ne ljubim“, zdihnil sem. „In večnega Amazona nisem videla nikedar in nikedar ne krokodilov njegovih vodá. Ali če pogledam v tvoje oko, odpre se mi krasna, tropična planjava: večno pogorje dviguje se proti večnemu nebu in večni snegovi po njem se zavijajo v sive megle. V znožji pa se šopiri neskončno cvetje in kakor zlato se blišči med njim veličastni Amazon, v katerega valovih se koplje solnce moje ljubezni!“

Mehko me je objela, ter si položila glavico na mojo ramo in svilnate ustice na pekoče mi lice. In takó je slonela in šepetala:

„In če me v resnici tudi ti ljubiš, tedaj mi prineseš beli list, na katerem bode zapisano, da je signore Battista povedal signorini Lujizi, da je ne ljubi več, da je čisto nič ne ljubi več. In na tem listu bode sama signorina Lujiza se svojo roko podpisana, se svojo roko! Tak list mi prineseš, če me ljubiš, če me ljubiš!“

Obljubil sem, da ji prinesem tisti list. Potem pa se mi je ročno izvila, odvezala svojega konja in počasi je odšla iz mesta. Molčala je in samo sedaj pa sedaj obernila obraz k meni, iz katerega se mi je zdelo, da mi je sijala nasproti — ljubezen.

Ko sva dospela na plan pod visoka drevesa, pomagal sem ji v sedlo. Sklonila se je še k meni, položila mi lahno roko čez ramo in rekla še enkrat:

„Ne zabi belega lista!“

Potem pa je izginila dirjaje v meglo okrog mesta.

Človek je slabotna stvar, in ženska si ga obviije kakor šibko bilko okrog svojih perstov!

IV.

Lepo jesensko jutro je bilo, ko sem šel k Lujizi. Serce mi je prešinjala misel, kakor da bi se moral samega sebe zaničevati, ter vsmiljenje imeti sam sè sabo, da sem padel takó globoko. Preteklo je bilo komaj nekaj dni, kar sem ji bil povedal, da jo ljubim, kar je še živela krasna njena podoba v moji duši. Ali danes je bilo vse požgano, vse izrevano! To je bila ljubezen! Kakor pérje, katero raznese vihar v prvem trenotji! Propadel sem bil nedoumnim zakonom osode, katera igra s človeškimi serci, ter se veseli komedij, ki nastajajo iz te njene igre. Propadel sem bil valovom življenja in ti so me metali sedaj kot ladijo brez vodnika sem in tija!

Stal sem pred stanovanjem njenim! Noga mi je bila oterpnila in v dušo so se mi vrinili neprijetni občutki. Še je bil čas, še bi se bil lahko vernil! Roko sem kerčevito stisnil v žep — in ondi dotaknil se belega lista! Na ta list pa sem bil poprej zapisal z lahkim sercem nevsmiljene besede. Ali to, kar me je tedaj navdajalo, to ní bilo kesanje; to je bila bojazen, zaničljiva bojazen, katera obide psa, ko krade v shrambi in se mahom začuje šviganje biča in prihod gospodarja! Ali beli list mi je dal poprejšnje moči!

Ko sem pri Lujizi vstopil, prihitela mi je sè žarečim obrazom nasproti. Komaj je bila vstala in deviško sramežljivo skoraj me je sprejela. Potem pa je skerbljivo, očitajoč povpraševala, zakaj me včeraj ní bilo in če nisem bolan.

Dejal sem ji, da ne, in hladnokervno sedel.

„Signorina“, rekel sem in položil glavo na mizo, da bi ji ne gledal v oko, „signorina, pota osode so čudna in kakor igračo nas mečejo njeni železni persti po valovih življenja!“

Začudila se je, ko me je čula takó govorečega in sè smehom me je povprašala, od kedaj sem šel med filozofe.

„To sem vam le povedal, da bi čutili z mano, kakó zdihujemo vsi pod osodo, kakó je tudi naše serce njenim zakonom v oblasti!“

Lahno se je nasmehnila in rekla, da imam v sebi vse kali, postati strašan dolgočasnež. Jaz pa sem vedno tiščal glavo ob mizo.

„Signora“, govoril sem, „ako človek meni, da pozna svoje serce, povem vam, da se moti. Nikedó ne pozna svojega serca.“

Postala je resna in vprašala, čemú govorim takó.

„Signorina“, rekel sem ji na to, „ko sem vam pred nekoliko dni govoril o svoji ljubezni, tedaj nisem poznal svojega serca.“

„Oh! oh!“ zdihihnila je in s tresočim glasom dejala:

„In kaj mi hočete še povedati danes, signore Battista?“

„Danes, danes vem gotovo, da vas ne ljubim, nisem vas ljubil nikedar, signorina Lujiza.“

Nastala je tihota okrog naju. Iz sosednje sobe pa je priferčala

bela papiga, ferfotala okrog zelenih oleandrov, okrog tapet, ter gerdo kričala.

Jaz pa sem naposled vendar le povzdignil obraz, ter se ozerl proti nji, katero sem bil takó nevsmiljeno prevaril. In še danes jo vidim pred sabo. Nepremakljivo je sedela, samo roka, katero je bila dejala čez mizo, se je malo tresla. Ali iz obraza in ustnic ji je bila izginila vsa kri, da je bila bleda kakor zid. Oko pa ji je zerlo proti meni, izgubljeno, kakor da bi daleč za mano bilo ugledalo nekaj groznega. Kmaló se ji je povernilo življenje in rekla je terdo:

„Ali hočete še govoriti, signore Battista?“

In pred njenim pogledom sem moral zopet položiti glavo na mizo.

„Še bi vas prosil“, — in skoraj so se še umazani elementi mojega serca uperli proti taki nesramni grozovitosti, — „še bi vas prosil, signorina, da mi podpišete ta le list!“

Podal sem ji beli list. Mehanično ga je vzela in počasi prebrala:

„Danes mi je povedal signore Battista, da me več ne ljubi!“

„To naj podpišem!“

Bliskoma je šinila kviško.

„To morate pokazati nekje drugje, signore, ali ne? To vam bode vstopnica v druge, prijaznejše prostore, iz katerih se vé, da bode zopet kmalo iskali — izhoda! Ali jaz vam nočem braniti vstopa!“

Kri ji je hitela v obraz in z vidnim ponosom je pristopila k svoji pisarni mizici.

Ko pa mi je potem podala beli list, bilo je na njem s krepkimi čerkami zapisano njeno ime.

Odpravil sem se. Pri izhodu sem moral mimo nje. Tedaj pa sem čul, kakó ji je siknila iz med zob zaničljivo beseda:

„Láche!“

„Láche!“ in jaz bi bil tedaj žertvoval rad svoje ime, svojo čast in vse, ker ona je morala biti moja!

(Konec prih.)

LITERARNI POGOVORI.

(Dalje.)

Preozke meje torej je treba razširiti jeziku; to je jasno, vpraša se samo, kakó! O tem preimenitnem vprašanji bodo si pač misli posameznih rodoljubov navzkriž; naj izrečem jaz svoje, kakor vé in znam; drugi naj nam razložé svoje, da se prevažna stvar vsestransko korenito razjasni.

Najnaravneje bi pač bilo pustiti jezik, naj se sam iz sebe polagoma „organično“ razvija, kakor se je pri drugih, kulturnih narodih. Kar je najnaravneje, ní vselej tudi najbolje; in tudi sila je časi dobra, samo da je pametna. Kako vino bi pridelavali naši gor-

niki, ako bi križem roke držali in pustili rasti terto, kakor se ji ljubi, kakor jo je Bog ustvaril! Ako hočemo čakati, da se nam jezik sam iz sebe razvije do potrebne stopinje, čakali ne bomo ne mi, ne naši otroci, ne naših otrók otroci. Pospeshujmo tudi njegov razvoj, kolikor pripuščajo njegóvi zakoni. Koliko časa je, kar je stopil naš mali narod na zgodovinski oder! Ni čudo torej, da je njegov jezik zaostal v svojem razvoji za jeziki drugih, srečnejih narodov. Kar smo zamudili brez svoje krivde, treba nam je skoraj dostoriti, da bodemo z drugimi v eni versti.

Da pridem že do jedra: Za vsak pojem, za vsako misel, za vsako „nūanco“ misli treba nam imeti svojo posebno, določno besedo, svoj pravi, lastni izraz, da bodemo mogli naravnost govoriti brez okolišev, brez „opisovanja“, da nam ne bode potreba samo nekako nameravati, namigavati bralcu, naj sam ugane, ako more, kaj smo hoteli reči. Pojmi, kolikor jih imamo do sedaj, niso ne slovanski, ne nemški, mednarodni so, lastnina vesoljnega človeštva, naj jih je pridobil kateri koli narod; ti pojmi so torej tudi naši, in za to je treba, da imajo v našem jeziku vsak svojo besedo. Kjer take besede ni, tam jo je treba ustvariti. Tu pa nam bode najprej pogledati, ali tiči morebiti kje kaka pozabljena v narodu; ako jo najdemo, sprejmimo jo z veseljem, če je tudi iz — Ribnice. Ako je ne najdemo v nobenem kotu slovenskih dežel, — in to se nam bode prepogosto zgodilo, — pojmo je iskat po staroslovenskem slovarji; če je, dobro, vzemimo jo, otrebimo jo prahú, dajmo ji novo obliko in rabimo jo brez pomiselka. Ali tudi v stari slovenščini bodedo tolikokrat zastoj iskali pomoči; tedaj se nam je obrniti do svojih bližnjih bratov, Hervatov ali Serbov, že malo dalje nam je do Čehov, Poljakov; kjer dobimo dobro besedo, zlasti če je že ukoreninjena, osvojimo si jo, ter dajmo ji pravo slovensko obliko. Najdaljši pot nam je do bratov Rusov, in vendar moje mnenje je to, da pri njih iščimo najprej. Rad bi mislil, da mi ni potreba obširno razlagati, zakaj nam je najbolj ozirati se na Ruse. Ali se morebiti motim? Ali je morebiti pri nas res še takih ljudi, ki jim vró še tiste nezrele, otročje misli o ustvaritvi vseslovenskega jezika po glavi? Ali ni prišel pri nas že vsak pametni človek do tega prepričanja, da s tistim večnim približevanjem in mešanjem si ne ustvarimo nikedar splošnega slovenskega jezika, katerega si vendar vsi také želimo! Ali ne vemo že vsi, da takega jezika nam ni treba ustvarjati, ker je že ustvarjen? Ta jezik govori narod, ki je pravo deblo slovansko; vsi drugi narodiči smo veje, vejice in mladike. Ta jezik gospoduje narodom, ena beseda njegóva zadoni in gibati se začno nebrojne čete z bliščečim orožjem, valé se silno in deró kakor mogočna reka, ki je poderla jéz z naraslimi valovi! Bogat je ta jezik in blagoglasen, krepák in mehák; v sijajnih palačah se govori také, kakor pod slamnato streho. Svet se ga uči in vé, zakaj, in še bolj se ga bode učil. In mi bi se ga ne učili? Vsak izobražen Slován naj bi ga znal vsaj toliko, da bi mogel umeti, kar je pisa-

nega v tem jeziku. Vseslovanski še ni ta jezik, tudi ne bode, dokler živi ta rod; ali kedor ima vero v prihodnost slovansko, ta upa!

Točà nazaj! take gorke besede slabò pristojé hladnemu jeziko-slovcu. Pustimo prihodnjost in skerbimo za sedanjost. Reči sem hotel, da se pri izobraževanju svojega jezika ozirajmo najprej na ruščino; kar najdemo v njej nam primérnega, osvojimo si.

Ali tudi ruščina nas bo pustila večkrat v zadregi; kaj potém? Potem je treba — kovati. Ali se ne kuje pri nas že dovolj? Preveč; vsak Slovenec je, če že družega ni, besedni kovač. Vsaki kuje na svojo roko, kakor vé in zna. Ali tudi besede kovati je treba znati: da bode imela skovana beseda pošteno lice, in, kar je glavno, da bode za rabo. In tudi to ni, da bi vsak zase, za svojo rabo koval besede. Tu je treba neke „centralizacije“, drugače ni nikedar sploh veljavnega izobraženega jezika. Treba pa ni, da to delo začnemo precej preveč na široko. Začnimo najprej s tem, kar nam je najbolj potrebno, z neko, kako bi dejal? — splošno filosofično terminologijo, ki jo rabimo v vsakem govoru in spisu, sezajočem nekoliko nad vsakdanje potrebe.

Jaz si mislim to stvar nekako takó: Mož, kateri čuti v sebi vse sposobnosti, potrebne za tako važno početje — in tudi takih móž imamo — naj vzame kako nemško „psihologijo“ ali morebiti tudi „logiko“, in iz nje naj si izpisuje vse tehnične besede in izraze, imena, priloge in glagole; potem naj jim išče, kakor sem gori rekel, primérnega prevoda. Kjer najde kako besedo, ki je že ukoreninjena v književnem jeziku, naj jo obderži, če tudi morebiti ni taka, kakoršne bi si želel strogi jezikoslovec. Sploh ne bodimo preostri filologi in samo filologi, s tem večnim filologovanjem ne pridemo nikedar do poštenega jezika. Sveta nam bodi beseda, vendar ne presveta; ne zabimo nikedar, da beseda ni sama záse na svetu, pomislimo, da je samo pomoček, orodje, simbol; misel je prva! Ne bojim se, da bi pameten človek teh mojih besed krivo ne razumel. Gotovo, beseda bodi kolikor mogoče narodna, pravilna, po jezikovih zakonih ustvarjena. Ali če je beseda sicer primérna, lepa in poleg tega že ukoreninjena, menim, da jo smemo rabiti, če se tudi morebiti ne dá po vse opravičiti. Takó morda beseda „zgodovina“ res ni čisto pravilno ustvarjena; vendar jaz se je ne ogibljem, kakor večina naših pisateljev, ki rabijo rajši hervaško „povestnico“. Takó govorimo mi, ki nismo pravoslavni jezikoslovci!

Tehnični izrazi (v širjem pomenu, samo té imam tukaj v mislih), naj, kolikor móči, ne bodo iz dveh ali celo več besed; n. pr. ako vzamemo za „definitiv“ izraz „za terdno“, kakó naj potem prestavim n. pr. „definitive Anstellung?“ Tu je neizogibno potrebna ena sama beseda, recimo „stalen“ ali kakor že. S.

(Dalje prih.)

SLOVENSKI GLASNIK.

Pregled najnovjše serbske literature.

(Dalje.)

V Slavoniji je slovstvo jelo prvič kliti, ko so bili iz nje Turki pregnani, a to je bilo po karloškem miru l. 1699. — Ko se je reformacija iz Nemčije širila dalje in se ukorenjala po Slovenskem, jelo se je pri nas Slovincih prvič razvijati slovstvo z našim Trubarjem. Ali reformacija je prestopila naše meje, za kar je skerbel baron Ivan Ungnad, in si je tudi na Hervažkem dosti prijateljev pridobila. Grof Jurij Zrinjski je oskerbel novovercem tiskarno v Nedeljišči l. 1570. v Medmurji, katero so pozneje prenesli v Varaždin.

A zdaj pa si razglejmo Serbijo in vesoljni serbski narod. Skoro ves serbski narod je prebival v deželah, kjer je gospodovala turška oblast in ovirala, da bi se slovstvo in sploh omika mogla širiti med serbskim narodom. Zadnji serbski despot **Gjuraj Branković** je napisal proti koncu XVII. stoletja zgodovino, katera je še danes shranjena v patrijarški knjižnici v Karlovcih. Branković je pisal to zgodovino serbskega naroda v zaporu na Dunaji in v Hebu na Češkem, kjer je 22 let preživel in tudi vmerl. Ta zgodovina je pisana v serbskoslovenskem jeziku, kakor je do tedaj bila navada.

In ravno zato, da bi si Serbi pridobili zlato narodno svobodo, po kateri so že dolgo hrepeneli, zapustilo je l. 1690. kakih 40.000 serbskih družin s patrijarhom Čarnojevičem svoje domovino Serbijo, a v drugič l. 1737. s patrijarhom Jovanovičem Šakabento in se je napotilo v Avstrijo z namenom, da bi tukaj novi naseljenci srečnejšo domovino našli in mirno živeli. Ta naselbina je jako pomenljiva in imenitna v serbski literaturi, kajti novi prebivalci Avstrije so si osnovali šole in pripravljali cerkvene knjige, ali za te nove šole so potrebovali tudi učiteljev.

V tem času niso Serbi od nikodar mogli upati pomoči, kakor od Rusov, kateri so Serbom po veri najbližji in tudi zmerom dobri bratje bili. In ko se je slava ruskega cesarja Petra velikega (1682.—1725.) razlegala po vsem svetu, čuli so tudi Serbi, kakó je on Turke zmagal, a ta zmaga je se vé, da Serbom najbolj ugajala. Zato so serbski duhovniki poklicali Ruse, da bi jim bili učitelji v osnovanih šolah; ti so prišli, kakor smo že prej omenili, a s tem se je prevrnila vsa dotedanja serbska literatura; prevrat pa je bil ta.

(Dalje prih.)

T.

Poprava. V zadnjem listu se je dvakrat vrnil o mesto e. Na strani 129., Samotar 4., v 5. kitici, 6. verz beri: „Zvestobe zauj ne moreš si kupiti“. Stran 142., v 23. verstici popravi: „največe veselje“.

Opomba. Č. g. poverjenike še enkrat prosimo, naj si vselej, kader nam pošiljajo káko vsoto, prej odtegnejo svojih 10%. — Ta list se je nekoliko zakesnil, ker smo rokopisa „Lepe Vide“ čakali.

Zvon izhaja 1. in 15. dan meseca; naročnina 4 gl. za vse leto; 2 gl. za polleta. Napis: Redac.ion des „Zvon“, Wien, Währing, Zellerhof 6.

Izdaje in ureduje: Jos. Stritar.

Tiskata: A. Keiss in P. Horn.